

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.022.02.2016
P/16/071

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/071 – Kształcenie w szkołach dla dorosłych.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Lata szkolne od 2013/2014 do 2015/2016 oraz zdarzenia przed i po ww. okresie, mające znaczenie dla kontrolowanej działalności.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
<i>Kontroler</i>	Piotr Fatalski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/98/2016 z dnia 21 listopada 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 w Łopusznie (dalej: Zespół Szkół), ul. Konecka 2, 26-070 Łopuszno.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Teresa Pasowska, Dyrektor Zespołu Szkół od 27 listopada 2014 r. (dalej: Dyrektor). Uprzednio, od 1 września 2012 r. do 26 listopada 2014 r., Dyrektorem Zespołu Szkół była Irena Marcisz. (dowód: akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości ¹ , działalność kontrolowanej jednostki w zakresie kształcenia osób dorosłych w Szkole Policealnej dla Dorosłych w Łopusznie (dalej: Szkoła) w okresie objętym kontrolą.
Uzasadnienie oceny ogólnej	<p>Do Szkoły przyjmowano kandydatów spełniających wymogi rekrutacyjne, przy czym żądano od nich przedłożenia kserokopii dowodu osobistego, co stanowiło przekroczenie uprawnień Szkoły, wynikających z art. 20t ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty², określającego jakie dane można żądać w procesie rekrutacji do szkoły.</p> <p>W wymaganym wymiarze zrealizowano wszystkie obowiązkowe zajęcia edukacyjne, a prowadzący je nauczyciele (poza jednym) posiadali niezbędne kwalifikacje oraz przygotowanie pedagogiczne. Wyposażenie szkoły nie spełniało części warunków do kształcenia w zawodach technik turystyki wiejskiej i technik bezpieczeństwa i higieny pracy³. Dokumentacja przebiegu nauczania nie była prowadzona rzetelnie⁴ – niewłaściwie prowadzono (do 31 sierpnia 2015 r.) księgę słuchaczy, nie wpisywano do części dzienników lekcyjnych semestralnego planu zajęć edukacyjnych, a pomiędzy frekwencją słuchaczy wynikającą z dzienników lekcyjnych i list obecności występowały rozbieżności w zakresie liczby godzin zajęć, w których słuchacze uczestniczyli. Pozytywnie oceniano przedstawiane przez słuchaczy prace kontrolne, stanowiące niemal dokładną kopię opracowań dostępnych w Internecie (w pracach tych nie wskazano źródła zapożyczeń). Skuteczność kształcenia w Szkole była porównywalna z innymi szkołami policealnymi dla dorosłych.</p>

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, ze zm.

³ Określonych w części trzeciej załącznika do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U. poz. 184, ze zm.).

⁴ Wymogi w tym zakresie określone zostały w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. Nr 23, poz. 225, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie prowadzenia dokumentacji z 2002 r.), a następnie w obowiązującym od 3 września 2014 r. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w tej samej sprawie (Dz. U. poz. 1170, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie prowadzenia dokumentacji z 2014 r.).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Proces rekrutacji

Szkoła została założona z dniem 1 września 2008 r. uchwałą nr XIII/56/08 Rady Powiatu w Kielcach z dnia 19 czerwca 2008 r., a uchwałą Rady Powiatu nr XIII/57/08 z dnia 19 czerwca 2008 r. włączona do Zespołu Szkół⁵. (dowód: akta kontroli str. 10-13)

W kontrolowanym okresie w Szkole kształcono osoby dorosłe w systemie zaocznym, w cyklu nie dłuższym niż dwa lata, w tym w okresie:

- półtorarocznym na kierunku technik bezpieczeństwa i higieny pracy (dalej: TBHP);
- dwurocznym na kierunku technik turystyki wiejskiej (dalej: TTW).

Uruchomienie kształcenia na powyższych kierunkach poprzedzone było uzyskaniem pozytywnego stanowiska Zarządu Powiatu w Kielcach⁶. (dowód: akta kontroli str. 14-15, 295)

Dyrektor wyjaśniła m.in., że uruchomienie kierunków w Szkole poprzedzone zostało wnikliwą analizą rynku, przeprowadzono rozmowy z potencjalnymi słuchaczami oraz uzyskano pozytywne opinie Powiatowej i Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia. Kształcenie w kierunku TTW otwiera możliwość pozyskania środków unijnych na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach wiejskich, daje kwalifikacje do uzyskania dotacji z programu unijnego dla młodych rolników. Natomiast odnośnie kształcenia na kierunku TBHP Dyrektor wskazała, że trudna sytuacja na rynku pracy oraz promocja przedsiębiorczości determinuje rozwój małych firm na terenie gminy, głównie w obszarze rolnictwa, budownictwa, transportu i handlu. Taka sytuacja powoduje zapotrzebowanie na wiedzę z zakresu BHP. (dowód: akta kontroli str. 16-17)

Corocznie opracowywano *Strategię promocji Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 w Łopusznie*. Powyższe dokumenty zakładały m.in.: aktualizację strony internetowej Zespołu Szkół (www.zsp5lopuszno.pl), opracowywanie materiałów promocyjnych, broszury informacyjnej, folderu szkoły i prezentacji multimedialnej oraz udział w targach edukacyjnych (w 2014 r.). (dowód: akta kontroli str. 18-32)

Informacje dotyczące kierunków kształcenia dla dorosłych zamieszczano na tablicach ogłoszeń m.in. w:

- Powiatowym Urzędzie Pracy w Kielcach;
- Lokalnym Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Łopusznie Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach;
- Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łopusznie;
- Urzędzie Gminy w Łopusznie oraz urzędach gmin ościennych.

Ulotki oraz materiały promocyjne rozdawane były na festynach i imprezach środowiskowych. Zespół Szkół prowadził swoje stoisko na targach pracy w Mniowie, Łopusznie i Piekoszowie.

Na stronie internetowej Zespołu Szkół znajdowały się m.in. informacje dotyczące możliwości kształcenia się dorosłych w liceum ogólnokształcącym (dwu- i trzyletnim), szkole policealnej i kwalifikacyjnych kursach zawodowych oraz zasady rekrutacji do Zespołu Szkół. (dowód: akta kontroli str. 19-55)

Na stronie internetowej zamieszczono wzory podania o przyjęcie do szkoły policealnej dla dorosłych oraz kwestionariusz osobowy. Do podania należało załączyć oryginał lub odpis świadectwa ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej, kwestionariusz osobowy, kserokopię dowodu osobistego, dwie fotografie oraz zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do nauki w danym zawodzie. Kwestionariusz osobowy zawierał dane

⁵ Zgodnie ze statutem Zespołu Szkół w jej skład wchodzi: Liceum Ogólnokształcące im. Kardynała Karola Wojtyły, Technikum nr 8, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Szkoła Policealna dla Dorosłych oraz Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych.

⁶ Uchwała nr 197/133/10 Zarządu Powiatu w Kielcach z 26 maja 2010 r. (TBHP) oraz uchwała 229/110/14 Zarządu Powiatu z dnia 9 maja 2014 r. (TTW).

sluchacza określone w art. 20t ustawy o systemie oświaty, za wyjątkiem adresu poczty elektronicznej. Ponadto zawierał oświadczenie o zgodności danych osobowych z dowodem osobistym (w tym serię i numer dowodu osobistego) oraz zgodę na przetwarzanie danych osobowych w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania rekrutacyjnego. W wyniku badania dokumentacji złożonej w ramach postępowania rekrutacyjnego przez 30 losowo wybranych słuchaczy⁷ stwierdzono, że:

- ośmiu słuchaczy odebrało dokumenty w związku z rezygnacją z nauki lub ukończeniem szkoły, co było zgodne z w art. 20ze ust. 1 ustawy o systemie oświaty;
- w aktach 23⁸ słuchaczy znajdowały się oryginały lub kserokopie świadectwa ukończenia szkoły średniej;
- zaświadczenia lekarskie znajdowały się w aktach 14 słuchaczy;
- w aktach 11 słuchaczy znajdowały się kserokopie dowodów osobistych. (dowód: akta kontroli str. 56-66)

W latach szkolnych 2013/2014 do 2015/2016 Zespół Szkół nie prowadził kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. (dowód: akta kontroli str. 67)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Szkoła, żądając podczas postępowania rekrutacyjnego kserokopii dowodu osobistego, przekroczyła swoje uprawnienia. Zakres danych, jakie szkoła może uzyskiwać i przetwarzać w ramach postępowania rekrutacyjnego został określony w art. 20t ustawy o systemie oświaty. Żądanie przedkładania przez słuchaczy kopii dowodów osobistych prowadziło do nieuprawnionego przetwarzania przez Szkołę innych danych, które nie były niezbędne w procesie rekrutacji, takich jak wizerunek, wzrost i kolor oczu.

Kserokopie dowodów osobistych znajdowały się w dokumentacji złożonej w ramach postępowania rekrutacyjnego przez 11 z 22 objętych badaniem słuchaczy⁹. (dowód: akta kontroli str. 58-59, 61-62, 65-66)

Dyrektor wyjaśniła m.in., że *wynikało to z błędnej interpretacji przepisów. (...) Od dnia 8 grudnia 2016 r. kwestionariusz rekrutacji został zmieniony.* (dowód: akta kontroli str. 274)

Podczas niniejszej kontroli ze wzoru podania znajdującego się na stronie internetowej Zespołu Szkół usunięto wymóg załączania kserokopii dowodu osobistego. (dowód: akta kontroli str. 398-399)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność skontrolowanej jednostki w obszarze prowadzenia procesu rekrutacji.

2. Organizacja kształcenia w Szkole

Opis stanu
faktycznego

Kształcenie osób dorosłych w Szkole w kontrolowanym okresie prowadzono na podstawie szkolnych planów nauczania, opracowanych przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (dalej: KOWEZIU).

Z ustaleń kontroli doraźnej dotyczącej realizacji podstaw programowych i ramowych planów nauczania oraz przestrzegania zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz prowadzenia egzaminów (w zawodzie TBHP i TTW) przeprowadzonej na zlecenie NIK przez Kuratorium Oświaty w Kielcach (dalej: KO w Kielcach) wynika, że:

- realizowane w Szkole plany nauczania spełniały wymogi określone w ramowym planie nauczania dla policealnej szkoły dla dorosłych, stanowiącym załącznik nr 13 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie

⁷ Po 10 rozpoczynających naukę w latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015 i 2015/2016.

⁸ W aktach jednego słuchacza pomimo pokwitowania odbioru dokumentów znajdowała się kserokopia świadectwa ukończenia szkoły średniej.

⁹ Badaniem objęto dokumentację rekrutacyjną 30 słuchaczy, z tego 8 słuchaczy odebrało dokumenty w związku z zakończeniem nauki.

ramowych planów nauczania w szkołach publicznych¹⁰ (dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania);

- zajęcia edukacyjne realizowane były w cyklu nie krótszym niż cykl określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu oraz w wymiarze nie niższym niż łączny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych, określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu;
- na wszystkich zajęciach stwierdzono właściwą realizację podstawy programowej.
(dowód: akta kontroli str. 68-125)

Szkolny plan nauczania dla zawodu TTW zakładał naukę przez okres dwóch lat, podczas których słuchacz miał zdobyć kwalifikacje w zakresie:

- prowadzenia działalności turystycznej na obszarach wiejskich (T.07.);
- prowadzenia gospodarstwa agroturystycznego (T.08.).

W okresie czterech semestrów zaplanowano 700 godzin lekcyjnych, w tym z przedmiotów kształcenia zawodowego teoretycznego 340 godzin, przedmiotów kształcenia zawodowego praktycznego 340 godzin oraz podstaw przedsiębiorczości 20 godzin, co stanowiło minimalny wymiar godzin, określony w ust. 1 pkt 2 załącznika nr 13 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania, dla szkoły policealnej dla dorosłych prowadzącej zajęcia, w okresie dwuletnim, w systemie zaocznym.

W wyniku analizy szkolnych planów nauczania dla zawodu TBHP (półtoraroczny cykl kształcenia) ustalono, że wymiar obowiązkowych godzin kształcenia zawodowego teoretycznego określono na poziomie 250 godzin, mimo że zgodnie z ust. 1 i 2 załącznika nr 13 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania powinien on wynosić 255 godzin zajęć teoretycznych. (dowód: akta kontroli str. 68-75)

Dyrektor wyjaśniła, że *według rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych dla słuchaczy poszczególnych semestrów wynosi w szkole policealnej prowadzącej zajęcia w formie zaocznej – po 175 godzin w każdym semestrze. W szkole policealnej na kierunku technik bhp licząc obowiązkowe zajęcia edukacyjne razem z podstawami przedsiębiorczości wymiar ten wynosi dokładnie tyle, ile w rozporządzeniu czyli 525 godzin w ciągu całego cyklu kształcenia.* (dowód: akta kontroli str. 276)

Zgodnie z ust. 1 i 2 załącznika nr 13 do rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania, łączny wymiar godzin dla półtorarocznego cyklu kształcenia powinien wynosić 530¹¹ godzin.

W kontrolowanym okresie Szkoła nie prowadziła zajęć z przedmiotu *Podstawy przedsiębiorczości* (zobowiązana była do ich prowadzenia dla słuchaczy, którzy na wcześniejszym etapie edukacyjnym nie realizowali tego przedmiotu). Przedmiot ten ujęty był w szkolnym planie nauczania na obu kierunkach. W latach szkolnych 2013/2014 i 2014/2015 wszyscy słuchacze odbyli zajęcia z przedmiotu *Podstawy przedsiębiorczości* na wcześniejszym etapie nauki. W roku szkolnym 2015/2016 Szkoła dla jednego słuchacza kierunku TBHP, który na wcześniejszym etapie nauki nie uczestniczył w zajęciach z powyższego przedmiotu, przeprowadziła egzamin klasyfikacyjny w dniu 11 grudnia 2015 r. Natomiast egzamin klasyfikacyjny dla trzech słuchaczy kierunku TTW, którzy rozpoczęli naukę w roku szkolnym 2015/2016 Szkoła zaplanowała w IV semestrze nauki, tj. w semestrze letnim w roku szkolnym 2016/2017. (dowód: akta kontroli str. 126)

Zajęcia edukacyjne odbywały się w siedzibie Zespołu Szkół¹² oraz w internacie Zespołu Szkół, gdzie znajdowały się pracownie hotelarska i żywienia. W budynku Zespołu Szkół znajdowało się 18 sal lekcyjnych, w tym trzy pracownie komputerowe oraz pracownia BHP.

¹⁰ Dz. U. poz. 204, ze zm.

¹¹ Kształcenie zawodowe teoretyczne – 340 godzin x 0,75 = 255 godzin, kształcenie zawodowe praktyczne – 340 godzin x 0,75 = 255 godzin i podstawy przedsiębiorczości – 20 godzin; łączna liczba godzin w 1,5 rocznym okresie kształcenia wynosi 255+255+20=530.

¹² Siedzibę Zespołu Szkół stanowił Pałac rodu Dobienieckich, który wpisany był do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego.

Szkoła nie posiadała bloku sportowego. Sale lekcyjne, pracownie oraz korytarze były czyste. Na korytarzach znajdowały się instrukcje na wypadek pożaru, instrukcje przeciwpożarowe, plany ewakuacyjne oraz oznaczenia, w których salach lekcyjnych znajdują się gaśnice. Spośród warunków kształcenia w zawodzie TTW określonych w części trzeciej załącznika do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach Szkoła nie posiadała:

- pracowni rolniczej;
- w pracowni hotelarskiej węzła sanitarnego oraz wózka z wyposażeniem i środkami do sprzątnięcia;
- w pracowni turystyki – cennika usług, rozkładów jazdy komunikacji: kolejowej, autobusowej, lotniczej, czytnika kart kredytowych, wzorów kart i rachunków kredytowych;
- w pracowni żywienia – norm dotyczących żywienia zbiorowego, surowców, przypraw i produktów spożywczych oraz odzieży ochronnej. (dowód: akta kontroli str. 127-132)

Dyrektor wyjaśniła m.in., że podczas prowadzenia zajęć nauczyciele korzystają z dostępnych w Internecie: cenników usług, rozkładów jazdy komunikacji: kolejowej, autobusowej, lotniczej. (dowód: akta kontroli str. 133)

Pracownia BHP nie była wyposażona w stanowisko wykonywania badań i pomiaru czynników środowiska pracy oraz stanowisko do badań fizjologicznych – miernik wydatku energetycznego, które wskazane były w warunkach kształcenia w zawodzie TBHP w części trzeciej załącznika do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach. (dowód: akta kontroli str. 127-132)

W okresie objętym kontrolą, Dyrektor przed rozpoczęciem każdego roku szkolnego przeprowadzała kontrolę należących do szkoły obiektów pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów, a protokół kontroli przekazywała organowi prowadzącemu, zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹³. (dowód: akta kontroli str. 177-186)

Wyniki przeprowadzonej wśród słuchaczy i absolwentów Szkoły ankiety¹⁴ dotyczącej organizacji i jakości kształcenia świadczą o tym, że ankietowani słuchacze i absolwenci pozytywnie ocenili bazę dydaktyczną Szkoły: 52,8% ankietowanych oceniło ją bardzo dobrze, a 31,0% dobrze. (dowód: akta kontroli str. 397)

W kontrolowanym okresie państwowy powiatowy inspektor sanitarny w Kielcach (dalej: PPIS) przeprowadził cztery kontrole dotyczące oceny stanu sanitarnego pomieszczeń Zespołu Szkół, w dniach: 21 listopada 2014 r., 23 stycznia 2015 r., 28 października 2015 r. (i 2 listopada 2015 r.) oraz 4 marca 2016 r. W wyniku ww. kontroli PPIS stwierdził następujące nieprawidłowości:

- nienależyty stan sanitarno-techniczny ogrodzenia terenu Zespołu Szkół;
- nierówne płyty chodnikowe;
- niewłaściwa wentylacja pomieszczenia szatni;
- niesprawna wentylacja mechaniczna w sanitariacie dla dziewcząt;
- ciepła woda dostępna była tylko w jednej umywalce, w każdym pomieszczeniu sanitarno-higienicznym;
- brak było oznakowanych oraz dostosowanych do wzrostu uczniów mebli;
- nieprawidłowe ustawienie ławek szkolnych;
- zawilgocenie ścian w pomieszczeniach kuchennych;

¹³ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, ze zm.

¹⁴ W trakcie kontroli NIK przeprowadzono badanie ankietowe wśród słuchaczy oraz absolwentów Szkoły. Część ankiet przekazano słuchaczom w trakcie zajęć, część (50) wysłano drogą pocztową do absolwentów. Uzyskano w sumie odpowiedzi od 73 słuchaczy/absolwentów (niektóre odpowiedzi wskazują, że ankietowani byli jednocześnie i słuchaczami i absolwentami). W dwóch przypadkach otrzymano niewypełnione ankiety z informacją, że wypełniający ankietę nie jest słuchaczem szkoły, a także nie jest jej absolwentem. Analizując wyniki ankiet odnoszono się do liczby 71 wypełnionych ankiet.

– niezgodności w instrukcjach i procedurach dotyczących żywienia uczniów.
Kolejne kontrole PPIS potwierdzały usunięcie wcześniejszych nieprawidłowości.
(dowód: akta kontroli str. 134-163)

W okresie od 1 września 2009 r. do 30 sierpnia 2015 r. prowadzona była jedna księga uczniów dla wszystkich uczniów i słuchaczy Zespołu Szkół. Wpisy dotyczące słuchaczy¹⁵ dokonywane były chronologicznie, natomiast wpisy uczniów przyjętych do liceum ogólnokształcącego w dniu 1 września 2014 r. znajdowały się po wpisie dotyczącym przyjęcia słuchacza do Szkoły w dniu 29 września 2014 r. W żadnym przypadku nie wpisano numeru PESEL słuchacza. W księdze słuchaczy wpisano imiona i nazwiska oraz adresy rodziców 88 pełnoletnich słuchaczy, a w przypadku 7 słuchaczy podano imiona i nazwiska rodziców. Nie wpisano daty ukończenia Szkoły przez słuchaczy rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2013/2014 oraz słuchaczy kierunku TTW rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2014/2015. Spośród słuchaczy rozpoczynających naukę w latach szkolnych 2013/2014 i 2014/2015 przerwało naukę 14 słuchaczy. Przyczynę opuszczenia szkoły wpisano jedynie w dwóch przypadkach.

Oddzielna księga słuchaczy dla Szkoły została założona w dniu 21 września 2015 r. i zawiera 133 pozycje. Słuchacze rozpoczynający naukę w roku szkolnym 2015/2016 zostali zapisani pod pozycjami od 1 do 64. Wpisów dokonywano chronologicznie. We wszystkich przypadkach wpisano imię i nazwisko słuchacza, datę i miejsce urodzenia, PESEL oraz adres zamieszkania. Z kształcenia w Szkole zrezygnowało sześciu słuchaczy¹⁶, co odnotowano w księdze. (dowód: akta kontroli str. 164-165)

Zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia dokumentacji z 2002 r., a od 3 września 2014 r. zgodnie § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie prowadzenia dokumentacji z 2014 r., Szkoła prowadziła dla każdego oddziału dziennik lekcyjny, w którym dokumentowano przebieg nauczania w danym roku szkolnym. Dzienniki lekcyjne zawierały dane osobowe słuchaczy (imię nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz adres zamieszkania), tematy przeprowadzonych zajęć dydaktycznych oraz imiona i nazwiska prowadzących zajęcia. W sześciu z ośmiu badanych dzienników lekcyjnych brak było semestralnego planu zajęć edukacyjnych. W dziennikach znajdowała się lista obecności słuchaczy, na której potwierdzali swoją obecność podpisem. Lista prowadzona była w formie skoroszytu. W badanym okresie wystąpiły niezgodności pomiędzy godzinami lekcyjnymi wykazanymi w dziennikach lekcyjnymi i na listach obecności podpisywanych przez słuchaczy, co opisano szerzej w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*. (dowód: akta kontroli str. 166-176).

Słuchacze we własnym zakresie znajdowali podmiot gospodarczy, w którym odbywali praktykę zawodową. Zaliczenie praktyki odbywało się na podstawie *Dziennika praktyki zawodowej* podpisanego przez przedsiębiorcę, u którego słuchacz odbywał praktykę. (dowód: akta kontroli str. 187-192, 336)

W okresie objętym kontrolą, poza kontrolą zleconą przez NIK, KO w Kielcach przeprowadziło w Szkole kontrolę w dniu 27 września 2013 r. w zakresie zgodności kształcenia w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. (dowód: akta kontroli str. 193-195).

W Szkole opracowano Wewnątrzszkolny System Oceniania (dalej: WSO), stanowiący załącznik do statutu Zespołu Szkół¹⁷. Opracowano również regulamin Szkoły oraz regulamin kształcenia zawodowego. W Szkole obowiązywała sześciostopniowa skala ocen od oceny niedostatecznej do celującej. (dowód: akta kontroli str. 196-266).

Kontrola KO w Kielcach wykazała, że w Szkole stosowano zasady klasyfikowania uczniów określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r.

¹⁵ Pozycje księgi słuchaczy od 1876 do 1914, od 1956 do 1958, od 2066 do 2109, od 2131 do 2136, od 2145 do 2148 i 2154.

¹⁶ Czterech z kierunku TTW oraz dwóch z kierunku TBHP.

¹⁷ Zatwierdzony uchwałami Rady Pedagogicznej z dnia 14 września 2012 r., 13 września 2013 r., 15 września 2014 r. i 1 września 2015 r.

w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów w szkołach publicznych¹⁸ (dalej: rozporządzenie w sprawie oceniania z 2007 r.) oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych¹⁹ (dalej: rozporządzenie w sprawie oceniania z 2015 r.). Wyniki kontroli wskazują m.in., że Szkoła stosowała zasady klasyfikowania i promowania słuchaczy oraz egzaminów w zakresie:

- klasyfikacji semestralnej,
- promowania,
- przeprowadzania i dokumentowania egzaminów semestralnych,
- przeprowadzania i dokumentowania egzaminów poprawkowych,
- przechowywania dokumentacji egzaminacyjnej i prac kontrolnych. (dowód: akta kontroli str. 76-125).

Na podstawie badania dzienników lekcyjnych dwóch klas²⁰ stwierdzono, że w pierwszym półroczu roku szkolnego 2015/2016 z dwóch przedmiotów na osiem oceniono po dwie prace kontrolne, a z pozostałych sześciu przedmiotów po jednej pracy kontrolnej. Egzamin semestralny z pięciu przedmiotów przeprowadzono w formie pisemnej i ustnej, a z trzech przedmiotów jedynie w formie ustnej. Natomiast w trakcie drugiego semestru z ośmiu na 13 przedmiotów oceniono po dwie prace kontrolne, a z pozostałych pięciu przedmiotów po jednej pracy kontrolnej. Na koniec drugiego semestru z pięciu przedmiotów przeprowadzono egzaminy pisemne i ustne, z siedmiu przedmiotów ustne, a z jednego przedmiotu pisemny. Z żadnego przedmiotu słuchacze w trakcie semestrów nie byli oceniani z odpowiedzi ustnych. (dowód: akta kontroli str. 169-170)

Dyrektor wyjaśniła m.in.: *słuchacze w szkole policealnej kształcącej w systemie zaocznym mają zmniejszoną liczbę godzin zajęć edukacyjnych w stosunku do szkół dziennych, tym samym nauczyciel ma mniej możliwości wystawiania ocen częściowych, bowiem musi przede wszystkim zrealizować podstawę programową nauczania w zawodzie. Słuchacze wykonywali prace kontrolne, wybierając jeden z kilku przygotowanych przez nauczyciela tematów, bądź wykonywali pisemne zadania i ćwiczenia. Nauczyciel po sprawdzeniu prac, przygotowywał zestaw pytań dotyczących tematu pracy, na które odpowiadał słuchacz, w związku z tym na ocenę z pracy kontrolnej składała się: ocena z pracy pisemnej oraz ocena z odpowiedzi ustnej słuchacza. Dziennik lekcyjny nie zawierał rubryki, gdzie można wpisać oceny częściowe (zawierał tylko rubrykę ocena z prac kontrolnych, ocena z egzaminu semestralnego, ocena z egzaminu poprawkowego, ocena z egzaminu klasyfikacyjnego, brak rubryki oceny częściowe). Ponadto nauczyciel przy ustalaniu oceny końcowej brał pod uwagę również wszelką aktywność słuchacza na zajęciach. Oceny wystawiane są w dziennikach lekcyjnych zgodnie z zasadami prowadzenia dokumentacji szkolnej i w związku z tym nie można dokonywać dodatkowych wpisów i innych zmian, które nie są zgodne z tym, co zapisane jest w poszczególnych rubrykach dziennika.* (dowód: akta kontroli str. 300)

Badaniem w zakresie frekwencji objęto wszystkie klasy w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016. Obecność na zajęciach dokumentowano w dziennikach lekcyjnych, słuchacze potwierdzali ją również własnoręcznym podpisem na oddzielnych listach obecności, które miały formę skoroszytu i załączone były do dzienników lekcyjnych. Frekwencja na zajęciach edukacyjnych poszczególnych słuchaczy, którzy ukończyli naukę, wynosiła od 60% do 100%. Żadnego ze słuchaczy nie skreślono z listy słuchaczy z powodu niskiej frekwencji. (dowód: akta kontroli str. 171-176)

W Zespole Szkół prowadzono rejestr wydanych zaświadczeń o uczęszczaniu do szkoły jedynie dla uczniów szkół dziennych. Szkoła nie prowadziła takiego rejestru dla słuchaczy.

¹⁸ Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.

¹⁹ Dz. U. poz. 843, ze zm.

²⁰ O kierunku TTW i TBHP rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2015/2016.

Dyrektor wyjaśniła, że w dniu 7 grudnia 2016 r. zobowiązała pracownika sekretariatu Zespołu Szkół do prowadzenia rejestru ww. zaświadczeń dla słuchaczy Szkoły. (dowód: akta kontroli str. 267)

Żaden z ankietowanych w trakcie kontroli słuchaczy i absolwentów nie wskazał, że w okresie nauki spotkał się z prośbą ze strony pracownika Szkoły o potwierdzenie podpisem obecności na zajęciach, na których był nieobecny. Również żaden z ankietowanych nie podał, że potwierdzał podpisem obecność na zajęciach, na których był nieobecny.

Dwie ankiety z 73 skierowanych w trakcie kontroli do absolwentów odesłano niewypełnione, za wyjątkiem dwóch pierwszych pytań, w których to wypełniający ankietę przyznał, że nie był ani słuchaczem szkoły, ani jej absolwentem. (dowód: akta kontroli str. 397)

Obowiązujący w kontrolowanym okresie statut Szkoły spełniał wymogi określone w art. 84 ust. 2 ustawy o systemie oświaty i określał m.in.: osobę prowadzącą szkołę, organy szkoły oraz zakres ich zadań, prawa i obowiązki pracowników oraz uczniów szkoły, w tym przypadki, w których uczeń może zostać skreślony z listy uczniów szkoły. (dowód: akta kontroli str. 196-266, 301-307)

W okresie objętym kontrolą zajęcia edukacyjne z 15 przedmiotów prowadziło 10 nauczycieli. Kwalifikacje dziewięciu nauczycieli odpowiadały wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli²¹ (dalej: rozporządzenie w sprawie kwalifikacji). Jeden nauczyciel, uczący trzech przedmiotów, nie posiadał wymaganych kwalifikacji, co opisano szerzej w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*. (dowód: akta kontroli str. 268-270, 277-284, 337-338)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Szkoła nie spełniała warunków określonych w części trzeciej załącznika do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach:
 - TTW, ponieważ nie posiadała: pracowni rolniczej, węzła sanitarnego w pracowni hotelarskiej, wózka z wyposażeniem i środkami do sprzątania, czytnika kart kredytowych, wzorów kart i rachunków kredytowych, norm dotyczące żywienia zbiorowego, surowców, przypraw i produktów spożywczych i odzieży ochronnej;
 - TBHP, ponieważ nie posiadała stanowiska wykonywania badań i pomiaru czynników środowiska pracy oraz stanowiska do badań fizjologicznych – miernika wydatku energetycznego. (dowód: akta kontroli str. 127-132)

Dyrektor wyjaśniła m.in., że *budynek szkoły znajduje się w pałacu, który jest wpisany do rejestru zabytków. Wszelkie remonty, przebudowy są weryfikowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Szkoła nie ma warunków do zorganizowania pracowni, kłopoty lokalowe powodują konieczność weryfikowania kształcenia również na kierunkach dziennych. Budynek szkoły został oddany prawomocnym wyrokiem sądu prawowitym właścicielom w październiku 2016 roku. W listopadzie 2016 roku został złożony wniosek aplikacyjny na budowę nowego obiektu edukacyjnego. (...) Brak czytnika kart kredytowych wiąże się z tym, iż operacje finansowe w turystyce wiejskiej są regulowane w większości wypadków gotówkowo, a szkoła będąc na etapie budowy nie posiada zasobów finansowych na zakup pozostałego wyposażenia.* (dowód: akta kontroli str. 274-275, 300)

2. W okresie od 1 września 2009 r. do 31 sierpnia 2015 r. Szkoła prowadziła księgę słuchaczy z naruszeniem § 4 rozporządzenia w sprawie prowadzenia dokumentacji z 2002 r. oraz § 6 rozporządzenia w sprawie prowadzenia dokumentacji z 2014 r., gdyż:
 - prowadzono jedną księgę uczniów i słuchaczy dla wszystkich szkół należących do Zespołu Szkół;
 - nie wpisywano numerów PESEL słuchaczy;

²¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1264.

- nie zachowano chronologii wpisów (wpisu uczniów²² przyjętych do liceum ogólnokształcącego w dniu 1 września 2014 r. dokonano po wpisie dotyczącym przyjęcia słuchacza do Szkoły w dniu 29 września 2014 r.);
- wpisano imiona i nazwiska oraz adresy rodziców 88 pełnoletnich słuchaczy²³, a także imiona i nazwiska rodziców siedmiu pełnoletnich słuchaczy²⁴;
- nie wpisano dat ukończenia Szkoły przez słuchaczy zaczynających Szkołę w roku szkolnym 2013/2014²⁵ oraz słuchaczy kierunku TTW rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2014/2015²⁶;
- nie wpisano przyczyny opuszczenia Szkoły przez 12 słuchaczy²⁷. (dowód: akta kontroli str. 164-165)

Dyrektor wyjaśniła, że *od roku 2009 korzystano ze złego wzoru księgi uczniów. Przez przeoczenie z księgi tej korzystano do 31 sierpnia 2015 roku. W użyciu jest księga uczniów zawierająca wszystkie niezbędne rubryki, aby umożliwić właściwą ewidencję uczniów i słuchaczy szkół dla dorosłych.* (dowód: akta kontroli str. 274)

3. W sześciu²⁸ z ośmiu badanych dzienników lekcyjnych prowadzonych w Szkole²⁹ nie wpisywano semestralnego planu zajęć edukacyjnych. Wymóg zawarcia w dzienniku semestralnego planu wynikał z § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji z 2002 r. oraz § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji z 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 166-176)

Dyrektor wyjaśniła, że *dziennik zajęć szkoły zaocznej nie zawiera rubryki „Semestralny plan zajęć edukacyjnych”. Plan zajęć był dostępny dla słuchaczy na stronie internetowej szkoły, dla nauczycieli prowadzących zajęcia był dołączony w formie papierowej do dziennika lekcyjnego w okresie nauki, natomiast po zakończeniu nauki przechowywany jest w dokumentacji szkoły. Ponadto godziny zajęć z poszczególnych przedmiotów wpisano w dziennikach lekcyjnych w tabeli „Wykaz uczęszczania słuchaczy na zajęcia edukacyjne”.* (dowód: akta kontroli str. 274)

4. W badanym okresie wystąpiły rozbieżności pomiędzy godzinami lekcyjnymi wykazanymi w dziennikach lekcyjnych i na listach obecności podpisywanych przez słuchaczy:
 - dla oddziału kształcącego słuchaczy w zawodzie TBHP (rok rozpoczęcia nauki 2013/2014) w trzecim semestrze w liście obecności nie ujęto wykazanych w dzienniku lekcyjnym pięciu godzin przedmiotu *Zagrożenia w środowisku pracy* w dniu 5 października 2013 r. i dwóch godzin w dniu 18 października 2013 r., natomiast wpisano w liście obecności trzy godziny w dniu 17 października 2013 r.;
 - dla oddziału kształcącego słuchaczy w zawodzie TBHP (rok rozpoczęcia nauki 2014/2015) w II semestrze w dzienniku lekcyjnym wpisano w dniu 21 listopada 2014 r. przeprowadzenie dwóch godzin lekcyjnych przedmiotu *Prawna ochrona pracy*, a na liście obecności wpisano trzy godziny; w dzienniku lekcyjnym wpisano przeprowadzenie w dniu 12 grudnia 2014 r. dwóch godzin *Prawnej ochrony pracy*, a na liście obecności nie wpisano żadnej; w dzienniku lekcyjnym wpisano przeprowadzenie w dniu 21 listopada 2014 r. siedmiu godzin przedmiotu *Techniczne bezpieczeństwo pracy*, a na liście obecności wpisano sześć godzin,

²² Pozycje księgi od 2137 do 2139.

²³ Pozycje księgi od 1876 do 1914, od 1956 do 1958, od 2066 do 2093, 2095, 2096, 2098, 2099, od 2102 do 2109, od 2131 do 2136.

²⁴ Pozycje księgi słuchaczy 2094, 2097, 2100, 2101, 2145, 2147 i 2148.

²⁵ Pozycje księgi słuchaczy 1876 do 1914 i od 1956 do 1958.

²⁶ Pozycje księgi słuchaczy od 2086 do 2109.

²⁷ Pozycje księgi słuchaczy 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1894, 1900, 1902, 1905, 1910, 1912, 1913.

²⁸ Dzienniki lekcyjne klas, które rozpoczynały naukę w latach szkolnych 2013/2014 i 2014/2015.

²⁹ Badaniem objęto wszystkie dzienniki lekcyjne założone w Szkole w okresie objętym kontrolą, tj.: dla kierunku TTW rozpoczynającego naukę w roku szkolnym 2014/2015 – dwa dzienniki i jeden dla rozpoczynający naukę w roku szkolnym 2015/2016 oraz dla kierunku TBHP odpowiednio 2013/2014 – dwa, 2014/2015 – dwa i 2015/2016 – jeden.

a w dniu 22 listopada 2014 r. w dzienniku wpisano sześć godzin a na liście obecności pięć; w III semestrze na listach obecności wpisano 180 godzin, a w dzienniku lekcyjnym 175 godzin – niezgodność wynika z wykazania na liście obecności: 33 godzin oceny ryzyka zawodowego (w dzienniku 30), 64 godzin zarządzania systemami bhp (w dzienniku 60), 38 godzin zagrożeń w środowisku pracy (w dzienniku 40);

- dla oddziału kształcącego słuchaczy w zawodzie TBHP (rok rozpoczęcia nauki 2015/2016) w I semestrze w liście obecności wpisano 41 godzin przedmiotu *Techniczne bezpieczeństwo pracy*, a w dzienniku lekcyjnym wpisano 40 godzin;
- dla oddziału kształcącego słuchaczy w zawodzie TTW (rok rozpoczęcia nauki 2014/2015) nie sporządzono listy obecności w dniu 9 stycznia 2016 r., a w dniu 8 stycznia 2016 r. w liście obecności wykazano 10 godzin (*Usługi noclegowe – sześć i Produkcja rolna – cztery*), natomiast w dzienniku lekcyjnym w dniu 8 stycznia 2016 r. wykazano dziewięć godzin przedmiotu *Usługi noclegowe* i cztery godziny przedmiotu *Produkcja rolnicza*, a w dniu 9 stycznia 2016 r. sześć godzin przedmiotu *Produkcja rolnicza*; w dniu 2 października 2016 r. w liście obecności wpisano cztery godziny przedmiotu *Usługi agroturystyczne*, a w dzienniku lekcyjnym wpisano o jedną godzinę więcej; w dzienniku lekcyjnym wpisano realizację pięciu godzin przedmiotu *Usługi agroturystyczne*, których nie wykazano w listach obecności. (dowód: akta kontroli str. 166-176).

Dyrektor wyjaśniła m.in., że powyższe *nieprawidłowości powstały w wyniku oczywistych pomyłek*. (dowód: akta kontroli str. 275-276)

5. Kwalifikacje jednego z 10 nauczycieli nie spełniały wymagań określonych w § 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji. Zajęcia z przedmiotów: *Ocena ryzyka zawodowego, Zagrożenie w środowisku pracy, Ustalenie przyczyn i okoliczności wypadków* prowadził nauczyciel, który ukończył studia magisterskie o specjalności geografia, posiadał przygotowanie pedagogiczne oraz ukończył dwa kierunki studiów podyplomowych w zakresie informatyki w szkole i dydaktyki przysposobienia obronnego.

Zakres studiów magisterskich określony w standardzie kształcenia dla danego kierunku studiów w grupie treści podstawowych i kierunkowych nie obejmował treści nauczanych przedmiotów. Ukończone przez nauczyciela studia podyplomowe również dotyczyły innych zakresów. (dowód: akta kontroli str. 268-270, 337-338).

Dyrektor wyjaśniła, że (...) *jest nauczycielem uczącym edukacji dla bezpieczeństwa w technikum dziennym. (...) W szkole policealnej na kierunku technik bhp jest zatrudniony na zasadzie pokrewieństwa przedmiotowego, ze względu na wieloletnie doświadczenie*. (dowód: akta kontroli str. 276-284)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w obszarze organizacji kształcenia w Szkole.

3. Skuteczność i efektywność szkolenia

W kontrolowanym okresie spośród 161 słuchaczy rozpoczynających naukę w Szkole ukończyło ją bądź było w trakcie, w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych (22 listopada 2016 r.), 141 słuchaczy (87,6%), przy czym do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie przystąpiło 41 osób (28,7% słuchaczy). Świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie uzyskało w kontrolowanym okresie 20 osób, co stanowiło 48,8% przystępujących do egzaminu oraz 12,4% rozpoczynających naukę w Szkole. (dowód: akta kontroli str. 295)

Dyrektor wyjaśniła: *dość duża liczba słuchaczy składa deklarację przystąpienia do egzaminu, w efekcie nie stawia się na egzamin podając różne powody. Najczęściej zdarza się, że słuchacz nie uzyskał dnia wolnego w pracy, powodem jest również brak wiary we własne możliwości. Słuchacze szkół dla dorosłych pochodzą z terenów wiejskich i niestety postrzeganie własnych umiejętności i szans na zdanie egzaminu nie jest zbyt duże. Osoby uczęszczające do szkół policealnych, to zwykle jednostki, które nie podjęły studiów w związku ze słabymi wynikami w szkole średniej. Większość słuchaczy pracuje zawodowo*

i nie ma czasu na naukę własną, słuchaczy satysfakcjonuje tylko ukończenie szkoły i uzyskanie świadectwa. Ponadto pracodawcy nie wymagają dyplomu ze zdanego egzaminu. W związku ze zmianą przepisów od roku 2016 związanych z możliwością uzyskania dopłat dla młodych rolników w ramach funduszy europejskich, absolwenci kierunku technik turystyki wiejskiej są zobligowani do zdania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. (dowód: akta kontroli str. 392-393)

Zdawalność egzaminu zawodowego słuchaczy Szkoły w poszczególnych sesjach egzaminacyjnych przedstawiała się następująco:

- w sesji styczeń-luty 2014 r. – zdawalność w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy, kwalifikacja Z.13 Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy wyniosła 27,8%;
- w sesji styczeń-luty 2015 – zdawalność w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny, kwalifikacja Z.13 Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy wyniosła 72,7%;
- w sesji maj-lipiec 2015 r. – zdawalność w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy, kwalifikacja T.07 Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich – 25,0%;
- w sesji styczeń-luty 2016 r. – zdawalność w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy, kwalifikacja Z.13 Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy, wyniosła 66,7%;
- w sesji maj-lipiec 2016 r. – zdawalność ogółem wyniosła 80,0%, natomiast w zawodzie technik turystyki wiejskiej, kwalifikacja T.07 Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich – 75,0% oraz kwalifikacja T.08 Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego – 100,0%. (dowód: akta kontroli str. 295)

Z danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej³⁰ (dalej: CKE) wynikało, że zdawalność w skali kraju egzaminu przeprowadzonego w sesji:

- styczeń-luty 2014 r. – wyniosła ogółem 53,79%, natomiast w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy, kwalifikacja Z.13 Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy – 32,54%;
- styczeń-luty 2015 – zdawalność ogółem wyniosła 69,12%, w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy, kwalifikacja Z.13 Zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy – 58%;
- maj-lipiec 2015 r. wyniosła ogółem 72,23%, natomiast w zawodzie technik turystyki wiejskiej, kwalifikacja T.07 Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich – 21,67%;
- styczeń-luty 2016 r. wyniosła ogółem 70,81%, zdawalność w zawodzie technik BHP, kwalifikacja Z.13 zarządzanie bezpieczeństwem w środowisku pracy – 65%;
- maj-lipiec 2016 r. wyniosła ogółem 75,76%, natomiast w zawodzie technik turystyki wiejskiej, kwalifikacja T.07 Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich – 64,61% oraz kwalifikacja T.08 Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego – 65,10%. (dowód: akta kontroli str. 400)

W analizowanym okresie zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w Szkole w pięciu z sześciu przypadków, w odniesieniu jej do średniej zdawalności w skali kraju³¹ dla danego zawodu i kwalifikacji, okazała się wyższa, a w jednym przypadku była niższa. (dowód: akta kontroli str. 295, 400)

Średnie wyniki uzyskane przez słuchaczy Szkoły na egzaminie potwierdzającym kwalifikacje zawodowe w roku szkolnym 2013/2014 w zawodzie TBHP to 72,0% (egzamin pisemny) i 63,0% (egzamin praktyczny). W roku szkolnym 2014/2015 wyniki egzaminu w zawodzie TBHP wyniosły 79,9% (egzamin pisemny), 69,9% (egzamin praktyczny); w zawodzie TTW (kwalifikacja T.07 Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach

³⁰ Informacje zamieszczone w *Sprawozdaniu z osiągnięć zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w roku szkolnym 2013/2014*, *Sprawozdaniu z osiągnięć zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w roku szkolnym 2014/2015* oraz *Sprawozdaniu z osiągnięć zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w roku szkolnym 2015/2016*.

³¹ Zaprezentowanej w opracowaniach CKE.

wiejskich) – 76,7% (egzamin pisemny) i 70,5% (egzamin praktyczny). W roku szkolnym 2015/2016 wyniki egzaminu w zawodzie TBHP wyglądały następująco: 69,0% (egzamin pisemny), 84,0% (egzamin praktyczny); w zawodzie TTW, kwalifikacja T.07 Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich – 72,0% (egzamin pisemny), 74,5% (egzamin praktyczny), a kwalifikacja T.08 Prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego – 73,0% (egzamin pisemny), 96,0% (egzamin praktyczny). (dowód: akta kontroli str. 298)

Badaniem objęto 13 prac kontrolnych³² spośród 32 przygotowanych w ramach przedmiotu *Techniczne bezpieczeństwo pracy* przez słuchaczy kształcących się w zawodzie TBHP oraz dziewięć³³ z 28 prac kontrolnych w ramach przedmiotu *Działalność turystyczna na obszarach wiejskich* kształcących się w zawodzie TTW.

Analiza ww. prac kontrolnych wykazała, że 11 spośród 22 badanych prac to przekopiowane fragmenty opracowań dostępnych w Internecie, a dwie inne prace były takie same, co szerzej opisano w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

Badaniem objęto również prace egzaminacyjne z przedmiotu *Techniczne bezpieczeństwo pracy* z I semestru kierunku TBHP. Prace zostały ocenione zgodnie z wymogami wewnątrzszkolnego systemu oceniania. Protokół z egzaminu spełniał wymogi określone w § 29 ust. 1 rozporządzenia w sprawie oceniania z 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 339-389)

Zespół Szkół, będący jednostką budżetową powiatu, w latach 2012-2015 wydatkował 13.469.099 zł, z tego w roku 2012 – 3.128.310 zł, w roku 2013 – 3.139.513 zł, w roku 2014 – 3.475.908 zł oraz w roku 2015 – 3.725.368 zł. Udział procentowy słuchaczy oddziałów dla dorosłych w liczbie uczniów ogółem według stanu na 30 września wyniósł w 2012 r. – 10,64%, w 2013 r. – 20,99%, w 2014 r. – 25,39% i w 2015 r. – 24,31%. Szacunkowe wydatki na kształcenie osób dorosłych w poszczególnych latach wyniosły odpowiednio 107.219,50 zł, 227.150,88 zł, 238.180,32 zł i 270.381,84 zł, natomiast szacunkowe wydatki na jednego słuchacza oddziałów dla dorosłych wyniosły odpowiednio 2.144,39 zł, 2.142,93 zł, 3.204,36 zł i 2.145,89 zł. (dowód: akta kontroli str. 308)

Zespół Szkół przekazywał corocznie do Starostwa Powiatowego w Kielcach analizę kosztów utrzymania, w przeliczeniu na jednego słuchacza w Szkole oraz Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych. Analiza sporządzana była według wzoru otrzymanego ze Starostwa Powiatowego w Kielcach. (dowód: akta kontroli str. 309-335)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Badanie 13 spośród 32 prac kontrolnych przygotowanych w ramach przedmiotu *Techniczne bezpieczeństwo pracy* wykazało, że dwie prace były identyczne i ograniczały się do wymienienia maszyn i urządzeń podlegających dozorowi technicznemu, a inne cztery prace stanowiły kopię opracowań dostępnych w Internecie³⁴, w tym dwie tego samego.

Na podstawie badania dziewięciu spośród 28 prac kontrolnych przygotowanych w ramach przedmiotu *Działalność turystyczna na obszarach wiejskich* ustalono, że siedem prac stanowiło kopie opracowań dostępnych w Internecie³⁵, w tym dwie prace tego samego opracowania.

³² Temat pięciu prac – *Maszyny i urządzenia techniczne podlegające dozorowi technicznemu*, temat ośmiu prac – *Zagrożenia występujące podczas prac z urządzeniami elektrycznymi*.

³³ Temat pięciu prac – *Fundusze unijne w rozwoju działalności turystycznej na wsi*, temat czterech prac *Wyposażenie gospodarstwa turystycznego na wsi*.

³⁴ <http://bezpieczenstwo-pracy.blog.pl/category/maszyny-i-urządzenia/>,
<http://www.czn.uj.edu.pl/moodle/mod/book/view.php?id=42662&chapterid=30554>,
<http://www.czn.uj.edu.pl/moodle/mod/book/view.php?id=42662&chapterid=30555>.

³⁵ <http://www.ekoefekt.pl/publikacje,15,zrodla-finansowania-dzialalnosci-agroturystycznej-i-turystyki-wiejskiej.html>, <http://www.edufin.pl/index.php/component/k2/item/48-zakladanie-gospodarstwa-agro-ekoturystycznego>, <http://serwisy.gazetaprawna.pl/msp/artykuly/863803,fundusze-unijne-wies-to-nie-tylko-rolnictwo.html>, <http://dofinansowaniedlafirm.pl/lubuskie/300-000-z%C5%82-na-rozw%C3%B3j-biznesu-na-obszarach-wiejskich>, <http://www.gofin.pl/firma/17,2,418,129023,gospodarstwo->

Wszystkie badane prace zostały ocenione pozytywnie, co świadczy o niewygórowanych wymaganiach stawianych słuchaczom przynajmniej na niektórych zajęciach edukacyjnych oraz o jakości weryfikacji i oceniania prac kontrolnych. (dowód: akta kontroli str. 339-387)

Dyrektor wyjaśniła, że *nauczyciele pracujący w szkole policealnej zadawali prace kontrolne w formie referatów argumentując to zmniejszoną liczbą godzin do realizacji w porównaniu do szkół dziennych. Jednakże na ocenę ostateczną wpływ miały nie tylko prace pisemne, w tym referaty, ale również odpowiedzi ustne uzupełniające wiedzę. W związku z zaistniałą sytuacją od dnia zakończenia kontroli zostanie zwiększony nadzór nad pracą nauczycieli pracujących w Szkole TBHP i TTW poprzez:*

- sprawdzanie czy słuchacz pisząc jakąkolwiek zadaną pracę nie kopiował jej z Internetu,
- zalecenie niestosowania prac kontrolnych w formie referatów;
- stosowanie oceniania bieżącego w szkołach dla dorosłych zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym klasyfikowania i oceniania z dnia 10 czerwca 2015 roku. (dowód: akta kontroli str. 392-393)

NIK podkreśla, iż zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych³⁶ można korzystać z utworów w granicach dozwolonego użytku pod warunkiem wymienienia imienia i nazwiska twórcy oraz źródła.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w obszarze skuteczności i efektywności kształcenia.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁷, wnioskuje o:

1. Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia warunków do kształcenia w zawodach TTW i TBHP określonych w części trzeciej załącznika do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.
2. Prowadzenie dzienników lekcyjnych w sposób zgodny z wymogami § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji z 2014 r., poprzez wpisywanie semestralnego planu zajęć edukacyjnych.
3. Rzetelne prowadzenie dokumentacji przebiegu nauczania poprzez wykazywanie tej samej, zgodnej ze stanem faktycznym liczby godzin lekcyjnych w dziennikach lekcyjnych i na listach obecności.
4. Prowadzenie zajęć z przedmiotów *Ocena ryzyka zawodowego, Zagrożenie w środowisku pracy, Ustalenie przyczyn i okoliczności wypadków* przez osobę posiadającą kwalifikacje określone w § 2 rozporządzenia w sprawie kwalifikacji.
5. Podjęcie działań zmierzających do wyeliminowania przypadków zamieszczania przez słuchaczy w pracach kontrolnych treści pochodzących z dostępnych opracowań bez powołania się na źródło, z którego słuchacz skorzystał.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie

agroturystyczne-trzeba-przygotowac-do-wizyty.html,
<http://www.edufin.pl/index.php/component/k2/item/48-zakladanie-gospodarstwa-agro-ekoturystycznego>, <http://www.gofin.pl/firma/17,2,418,129023.gospodarstwo-agroturystyczne-trzeba-przygotowac-do-wizyty.html>

³⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 666, ze zm.

³⁷ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm.

21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia grudnia 2016 r.

Kontroler
Piotr Fatalski
główny specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
Podpis